

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของคนชราในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สาเหตุที่เลือกจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ในการศึกษาก็เพราะว่าจังหวัดเชียงใหม่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อย่างรวดเร็วซึ่งการเจริญเติบโตทางสังคมในสภาพดังกล่าว ย่อมจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของชาวเชียงใหม่อย่างแน่นอน สำหรับวิธีการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้เน้นการทดสอบสมมุติฐานที่ได้จากทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการที่ว่าด้วยการชราหรือ "ชราภาวนวิทยา" นี้เป็นศาสตร์เชิงสหวิทยาการ ดังนั้นจึงมีทฤษฎีต่าง ๆ ที่พยายามอธิบายเรื่องความชรา ฉะนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงถือเป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคนชรา เพราะในอนาคตอันใกล้นี้ แนวโน้มของคนชราจะมีจำนวนมากขึ้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับคนชราในแง่มุมต่าง ๆ นับว่ามีความจำเป็นและสำคัญ การวิจัยนี้จึงจัดเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Study)

สำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นคนชราที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 200 คน มีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พอจะสรุปได้คือ

1. คนชราส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คือ 113 คน มีเพศชายเพียง 87 คน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากคนชราเพศชายไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์
2. ในแง่ของสุขภาพกายโดยทั่วไปของคนชรากลุ่มนี้ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง แต่มีโรคประจำตัวที่พบมากที่สุดคือ โรคความดันโลหิตสูง โรคปวดข้อและโรคเรื้อรัง เมื่อเจ็บป่วย คนชราส่วนใหญ่จะไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษา แต่มีเพียงร้อยละ 24 ที่จะชื้อยามารับประทานเอง หรือร้อยละ 6 ที่ปล่อยให้หายเอง

3. ในด้านการศึกษานพบว่า คนชราเพศชายมีโอกาสให้รับการศึกษามากกว่าคนชราเพศหญิง ซึ่งอาจจะสืบเนื่องมาจาก คนชราเพศหญิงต้องทำงานบ้าน และรับผิดชอบหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนสมาชิกครอบครัวอื่น ๆ ทำให้โอกาสในการศึกษาหาความรู้จึงน้อยกว่าคนชราเพศชาย แต่เมื่อพูดถึงระดับการศึกษาของคนชรากลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเพียงจำนวนน้อยมากที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือระดับที่สูงกว่า

4. สำหรับการพิจารณาในแง่ของปัญหาของคนชรา จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่ประสบเป็นเรื้อรังของการมีรายได้อังไม่พอเพียง เพราะรายได้ส่วนนี้ได้มาจากการที่ลูกหลานส่งให้ และนั้นเมื่อเจ็บป่วยคนชราจะประสบปัญหา การหาเงินมาใช้จ่ายเป็นค่ายาและค่ารักษาตนเอง

5. ในด้านความสัมพันธ์ทางกับสมาชิกในครอบครัว คนชราโดยส่วนใหญ่มีความสุขภายในครอบครัว มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับลูกหลาน และยังเป็นที่ยกย่อง และเป็นบุคคลที่บุตรหลานให้ความสำคัญอยู่ (ร้อยละ 68.5) มีการแสดงออกซึ่งความเคารพยกย่องโดยการประกอบพิธีรดน้ำดำหัวตามประเพณี (ร้อยละ 53.3) ซึ่งทำให้คนชรา รู้สึกเป็นสุขและอบอุ่นใจ และพบต่อไปอีกว่า คนชรากลุ่มนี้มีสุขภาพจิตดี ปราศจากความกังวลใจว่าลูกหลานจะทอดทิ้ง (ร้อยละ 77.7) รวมทั้งมีจิตใจแจ่มใส ไม่หวาดกลัวต่อเรื่องของความตาย (ร้อยละ 76.5) จะมีบางครั้งที่รู้สึกว่าจะไม่สามารถทำอะไรเหมือนที่เคยทำมาได้ไม่พอเพียงกับความต้องการ (ร้อยละ 30.2)

6. สำหรับความต้องการของคนชราที่มีมากคือ การได้อยู่กับลูกหลาน ให้ลูกหลานปฏิบัติดูแลเอาใจใส่ (ร้อยละ 53 และร้อยละ 47 ตามลำดับ) และไม่ต้องการที่จะทำอะไรที่เป็นที่ขัดใจลูกหลาน หรือญาติพี่น้อง (ร้อยละ 45) ส่วนความต้องการในระดับรองลงมาคือ การได้รับความเข้าใจ เห็นใจ (ร้อยละ 50.5) การเป็นที่ยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เช่น การได้รับเชิญไปเป็นเกียรติในงานต่าง ๆ บ้าง (ร้อยละ 38 และร้อยละ 31.7 ตามลำดับ) รวมทั้งความต้องการให้คนอื่นฟังในสิ่งที่พูด และการมีเพื่อนมาเยี่ยมเยียน (ร้อยละ 41.5 และร้อยละ 45.5 ตามลำดับ) เป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งที่คนชรากลุ่มนี้ไม่ต้องการเลยก็คือ การทำงานเพื่อเลี้ยงชีพและการเลี้ยงดูบุตรหลานเล็ก ๆ เหมือนที่เคยเลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ 46 และร้อยละ 34.5 ตามลำดับ) กรอบกับการที่มีอายุยืนยาวเกิน 100 ปี (ร้อยละ 47.5) ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะคนชรากลุ่มนี้มีทัศนคติที่ดีต่อลูกหลาน ญาติพี่น้อง เพราะลูกหลาน/ญาติพี่น้องให้เกียรติ เคารพนับถือ และยังคงปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ทำให้คนชรา มีความ

รู้สึกว่าคุณยังมีคุณค่า นอกจากนี้อาจจะประกอบกับการมีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ที่ค่อนข้างจะมั่นคง รวมทั้งการยังคงมีบทบาทในครอบครัวที่คนชราเป็นสมาชิกอยู่ ทำให้คนชรามีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ปัญหาทางด้านจิตใจจึงไม่ค่อยมี

7. ในด้านการประเมินค่าของตนเอง คนชรา รู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง คิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตคนหนึ่ง (ร้อยละ 92) และมั่นใจในความคิดเห็นของตนเอง กล่าวที่จะตัดสินใจเมื่อเผชิญปัญหา (ร้อยละ 82.5 และร้อยละ 84 ตามลำดับ) นอกจากนี้คนชรายังรู้สึกว่าตนสามารถทำให้คนอื่นทำตามความคิดเห็นได้ง่าย (ร้อยละ 74) รวมทั้งมีความรู้สึกพอใจยอมรับสภาพของตนเองภาคภูมิใจในสิ่งที่เคยทำผ่านมา (ร้อยละ 68 และร้อยละ 93.5 ตามลำดับ) และรู้สึกว่าวัยชรา นี้ เป็นวัยแห่งความสุขและสงบ (ร้อยละ 94.5)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของรายงานวิจัยศึกษาค้างนี้ มุ่งที่จะเสนอแนะแนวคิดเชิงนโยบายมากกว่า เสนอแนะการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับคนชรา เพราะเรื่องนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักวิชาการที่จะต้องทำการศึกษาค้นคว้าต่อไปอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปประเด็นเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

1. รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะมีการพิจารณาการจัดบริการสุขภาพของคนชราในรูปแบบที่ชัดเจนมากกว่าการปฏิบัติในปัจจุบัน ที่ยึดอยู่ในรูปของบริการสุขภาพแบบผสมผสานกับการบริการประชาชนทั่วไป เพราะแนวโน้มของความต้องการและการประสบปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของคนชราในวันนี้มีแต่จะทวีจำนวนมากขึ้น

2. ควรมีการทำโครงการเผยแพร่ความรู้ เรื่องสาธารณสุขขั้นมูลฐานในกลุ่มคนชราให้มากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ โดยเฉพาะการกระจายการอบรมไปสู่คนชราในชนบทที่มีจำนวนถึงร้อยละ 82.7 (บรรลุ คิริพานิช, 2531 : 57) ซึ่งมีฐานะยากจนและประสบความสำเร็จลำบากในการเดินทาง มารับบริการของรัฐตามโรงพยาบาลในเมือง

3. เป็นที่น่าสังเกตว่า ความสุขที่คนชราที่เกิดจากการที่สมาชิกในครอบครัวรักใคร่เคารพนับถือ และมีเพื่อนบ้านไปมาหาสู่ รวมทั้งการเห็นตนเองยังมีค่าต่อสังคม และสามารถ

มีบทบาทร่วมในกิจกรรมทางสังคมบางวาระ ทำให้คาดว่ารัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะเริ่มพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของการกำหนดวาระการเกษียณอายุว่า บุคคลควรจะ มีบทบาทช่วยสังคมต่อไปหรือไม่ ถึงแม้ว่าจะอายุเกิน 60 ปี โดยไม่ทำให้คนหนุ่มสาวเกิด ความรู้สึกว่าคุณสกัดกั้นการมีส่วนร่วมในสังคม นอกจากนี้แล้ว อาจถึงเวลาอันสมควรที่มีการ สร้างสรรโครงการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนชรากับบุตรหลาน ให้มีมากขึ้นในสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยที่บุตรหลานมีโอกาสเรียนรู้จาก ประสบการณ์จากคนชรา และคนชราได้รับความสุขใจ เมื่อได้มีส่วนร่วมกิจกรรมและได้ทำตนให้ เป็นประโยชน์แก่บุตรหลานตามอัธยาศัย

4. ควรมีการพิจารณาจัดทำโครงการรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของ "แฟ้มบุคคล" โดยเลือกสรรคนชราที่มีความรู้และมีความสามารถ ประสบผลสำเร็จในชีวิตที่ผ่านมา เพื่อรับการ สัมภาษณ์และบันทึกเรื่องราวเก็บไว้ เพราะในอนาคตชนรุ่นหลังอาจจะเรียนรู้จากบุคคล เหล่านี้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านขบวนการรู้คิดแบบ "ลองผิด - ลองถูก" มากนัก ซึ่ง โครงการลักษณะนี้นอกจากจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรบุคคลแล้ว ยังเป็นการ พัฒนาสุขภาพจิตของคนชราวิธีหนึ่งด้วย